

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 10045/2025
11.09.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, Марије Терзић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Горан Стаменић, адвокат из ..., против тужених ББ из ... и Новинско издавачког предузећа „Таковске новине“ д.о.о. из Горњег Милановца, чији је заједнички пуномоћник Марко Миловановић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду ГжЗ 78/24 од 05.02.2025. године, у седници одржаној 11.09.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду ГжЗ 78/24 од 05.02.2025. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужених за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду ПЗ 78/2021 од 04.09.2023. године, ставом I изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца па су тужени обавезани да му на име претрпљене нематеријалне штете због повреде части и угледа солидарно плате износ од 100.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 04.09.2023. године до исплате. Ставом II изреке, делимично је одбијен тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да суд тужене обавезе да му на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа исплати износ од још 900.000,00 динара, преко досуђених 100.000,00 динара а до тражених 1.000.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења па да исплате, као неоснован. Ставом III изреке, утврђено је да је тужба тужиоца у односу на раније означеног туженог ВВ, повучена. Ставом IV изреке, тужени су обавезани да тужиоцу на име трошкова парничног поступка плате укупан износ од 257.219,00 динара, са

законском затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење па до исплате.

Апелациони суд у Београду је, пресудом ГжЗ 78/24 од 05.02.2025. године, ставом првим изреке, одбио, као неосновану, жалбу тужиоца и потврдио пресуду Вишег суда у Београду ПЗ 78/2021 од 04.09.2023. године, у ставу другом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 78/2021 од 04.09.2023. године у ставу првом изреке, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд тужене обавезе да му на име накнаде нематеријалне штете због повреде части и угледа солидарно плате износ од 100.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 04.09.2023. године до исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу четвртом изреке пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 78/2021 од 04.09.2023. године тако што је тужилац обавезан да туженима на име трошкова парничног поступка исплати износ од 275.506,25 динара. Ставом четвртим изреке, тужилац је обавезан да туженима плати износ од 33.750,00 динара на име трошкова другостепеног поступка. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију због погрешне примене материјаног права.

Тужени су доставили одговор на ревизију тужиоца захтевајући накнаду трошкова ревизијског поступка.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 10/23), у вези одредбе члана 126. став 1. Закона о јавном информисању и медијима („Службени гласник РС“ бр. 83/2014 ... 12/2016) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени су у штампаном медију „Таковске новине“, 03.12.2020. године објавили текст под насловом „Обелодањена махинација АА“ и поднасловом „ГГ Победи и спаси општину Младеновац“ каже: „ПСОГМ тражи: Од АА тражимо да се изјасни о резултатима истраживања Војвођанског истраживачког центра (VOICE) о ком бруји цела Србија а у коме су обелодањене „везе и махинације“ АА и гарнитуре коју је у Милановцу поставио ГГ са његовим бизнис партнерима“. У тексту је пренето саопштење ПСОГМ у ком се наводи, између осталог: „Агенција за пружање услуга социјалне заштите „Нивеус тим“ из Горњег Милановца, за мање од 4 године, путем јавних набавки добила је најмање 103 уговора у вредности већој од 420.000.000,00 динара. Истраживања VOICE-а показала су да је ова фирма свој први посао у области пружања услуга социјалне заштите добила и поред тога што није имала лиценцу прописану законом, пише VOICE: „Анализом јавних набавки из области услуга социјалне заштите новинари VOICE дошли су до података према којима је од 2017. до 2020. године „Нивеус тим-у“ додељено 103 уговора у 33 општине у Србији, највише средстава је добио од општине Горњи Милановац, затим следе Чачак и др.“. У тексту се даље наводи „О блискости ГГ и „Нивеус тима“, истраживачки

центар открива оно на шта је удружење грађана „Победи и спаси општину Горњи Милановац“ већ указивало у више наврата: формална власница агенције „Нивеус тим“ према подацима у АПР-у је ДД. Међутим, име ЂЂ преплиће се кроз пословање овог предузећа. ЂЂ није власник нити правни заступник али се појављује као представник агенције приликом закључивања послова са локалним самоуправама. Између осталог, у тексту се даље наводи: имена поменутог ЂЂ и садашњег ... Горњег Милановца АА, појављују се истовремено у документима барем две фирме – Друштво за трговину и услуге „МС Релакс“ д.о.о. Горњи Милановац и Друштво за производњу, промет и услуге „Пет велпро“ д.о.о. Значајно присуство у власничким и управним структурама фирми јасно су видљиви у подацима доступним на сајту АПР-у па се види да је ЂЂ 13.05.2014. године поднео захтев за промену података друштва „МС Релакс“ д.о.о. где се АА брише из чланства фирме а уместо њега се уписује АА“. Даље, наводи се: „Удружење грађана „Победи и спаси општину Горњи Милановац“ ће тим поводом у скупштини покренути питање буџетских средстава пренетих „Нивеус-у“ купљених непокретности и износа пореза на исте. ПСОГМ је управо основана да спаси општину од оваквих и сијасет сличних махинација гарнитура АА – кажу у ПСОГМ. Такође се наводи да је удружење грађана „Победи и спаси општину Горњи Милановац“ са званичне е-mail адресе упутило саопштење овог удружења на е-mail адреси туженог „Таковске новине“, да је назив саопштења „Обелодањена махинација АА“, а потписује га информативна служба удружења грађана „Победи и спаси општину Горњи Милановац“. У време објављивања текста тужилац је био на функцији ... општине Горњи Милановац и није спорио чињеницу да је пријатељ са ЂЂ као и да познаје ДД, власницу „Нивеус тим-а“.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиоца делимично усвојио у смислу одредбе члана 9, 79. став 1, 112, 113, 114. и 116. Закона о јавном информисању и медијима, налазећи да су информације објављене у предметном тексту нетачне и увредљиве, подобне да повреде част и углед тужиоца који туженима није дао повода за објављивање како наслова, тако и самог текста.

Другостепени суд је, побијаном пресудом, преиначио првостепену пресуду у усвајајућем делу тако што је тужбени захтев тужиоца одбио налазећи да су речи „Обелодањена махинација“, коришћене у пренесеном, метафоричком значењу, којима се сликовито – фигуративно указује на тужичеву одговорност за понашање службе коју води а то што се тужилац осећа лично повређеним изношењем мишљења и објављивањем овог текста није од утицаја будући да је он, као носилац политичке функције дужан да трпи изношење критичних мишљења. По оцини другостепеног суда, тужени су поступали у складу са дужном новинарском пажњом у смислу одредбе члана 9. Закона о јавном информисању и медијима, будући да у тексту нису изнети непримерени и неадекватни вредносни судови, не износе се коначни судови и закључци већ су тужени пренели веродостојно саопштење политичке странке у ком се износе сумње о повезаности тужиоца, као политичара и функционера, са представницима агенције „Нивеус тим“. Поред тога, пријатељство и пословна сарадња тужиоца и ЂЂ, као и познанство са власником те агенције, ДД, тужилац није спорио, а текст је, као целина везан за догађај о којем јавност има оправдани интерес да буде информисана.

По оцени Врховног суда другостепени суд је, преиначењем првостепене пресуде, правилно применио материјално право.

Одредбом члана 4. став 1. Закона о јавном информисању и медијима („Службени гласник РС“ бр. 83/2014 ... 12/2016), прописана је слобода јавног информисања тако што је јавно информисање слободно и не подлеже цензури. Путем медија објављују се информације, идеје и мишљења о појавама, догађајима и личностима о којима јавност има оправдани интерес да зна, без обзира на начин на који су прибављене информације, у складу са одредбама овог закона, у смислу одредбе члана 5. став 1. истог закона. Положај носилаца јавних и политичких функција дефинисан је у одредби члана 8. Закона о јавном информисању и медијима тако што је изабран, постављен, односно именован носилац јавне и политичке функције, дужан је да трпи изношење критичних мишљења која се односе на резултате његовог рада односно политику коју спроводи, а у вези је са обављањем његове функције, без обзира на то да ли се осећа лично повређеним изношењем тих мишљења. Уредник и новинар дужни су да с пажњом примереном околностима, пре објављивања информације која садржи податке о одређеној појави, догађају или личности, провере њено порекло, истинитост и потпуност у складу са обавезом новинарске пажње прописаном у одредби члана 9. Закона о јавном информисању и медијима. Право на накнаду штете прописано је одредбом члана 112. истог закона тако што лице на које се односи информација чије је објављивање у складу са овим законом забрањено, а које због њеног објављивања трпи штету, има право на накнаду материјалне и нематеријалне штете у складу са општим прописима и одредбама овог закона, независно од других средстава правне заштите које том лицу стоје на располагању у складу са одредбама овог закона.

Право на слободу изражавања прописано је одредбом члана 10. Европске конвенције за заштиту људски права и основних слобода тако што ово право укључује слободу поседовања сопственог мишљења, примање и саопштавање информација и идеја без мешања јавне власти без обзира на границе. Према ставу 2. овог члана конвенције, пошто коришћење ових слобода повлачи за собом дужности и одговорности, оно се може подвргнути формалностима, условима, ограничењима или казнама прописаним законом и неопходним у демократском друштву, ради заштите легитимних циљева, између осталог угледа и права других.

У конкретном случају, тужилац је носилац јавне функције, ... општине Горњи Милановац чији положај је дефинисан одредбом члана 8. Закона о јавном информисању и медијима, тако што је он дужан да трпи изношење критичних мишљења која се односе на резултате његовог рада односно политику коју спроводи, а у вези са обављањем његове функције, без обзира на то да ли се осећа лично повређеним изношењем тих мишљења. Тужени су саопштење удружења грађана „Победи и спаси општину Горњи Милановац“ о „везама и махинацијама тужиоца и гарнитуре коју је у Милановцу поставио ГГ са његовим бизнис партнерима“ пренели у циљу обавештавања јавности о питањима о којима она има право да зна. Дакле, не ради се о безразложном нападу на личност тужиоца већ о критици начина на који он обавља своју јавну функцију као ... општине Горњи Милановац. Вредносни судови могу да учине информацију недопуштеном када излазе из оквира делотворне критике а новинарску форму користе да би избегли одговорност за увреду односно клевету. У том случају, информација је недопуштена јер представља повреду части и угледа. Међутим, то овде није случај. Мерило разграничења је јавни интерес за информацију.

Већи интерес јавности за сазнавање одређених чињеница одређује њен садржај, дејства на позицију у одређеној сфери друштвеног живота и степен заинтересованости друштвене заједнице за сазнање о предмету информације. Чињенице које су део садржаја који покрива приватност лица а немају значај за јавност, морају бити заштићене. Међутим, када се о томе не ради, отвара се простор за слободу јавног информисања, што је овде случај. Чињенична база на основу које се формира вредносни суд такође може бити предмет провере на основу стандарда новинарске пажње и с тим у вези околности које одговарају одређеном случају, да ли су њему примерена или не. У конкуренцији два или више гарантованих људских права, у конкретном случају права на слободу изражавања и права на част и углед, треба поштовати правило претежног интереса које одговара демократском друштву. По оцени Врховног суда, правилан је закључак другостепеног суда, да у конкретном случају претеже интерес јавности да буде обавештена о начину на који се закључују уговори у погледу послова јавних набавки из области услуге социјалне заштите, у односу на право тужиоца да заштити свој углед. Предметни текст садржи критику начина на који тужилац обавља своју јавну функцију и не представља безразложни напад на његову личност. Ако је постојало довољно чињеница за формирање одређеног вредносног суда о тужиоцу, што је овде случај (јер он није спорио да је у пријатељским односима са БЂ који је непосредно повезан са фирмом која је добила посао на тендеру), новинар није одговоран чак иако се накнадно утврди да је нетачно оно у шта је он оправдано веровао да је тачно. Битно је да је извештавање било у доброј намери која подразумева обавештавање јавности о ономе о чему она има интерес да зна, што је овде случај. Пажња примерена околностима јесте она коју су новинару допуштале и налагале околности конкретног случаја. Да ли је истинитост информација проверена са довољном пажњом анализира се у контексту разумних, новинару доступних мера и средстава. Дужност провере не значи да је допуштено објављивање само ако је новинар стекао потпуно уверење о истинитости информације. Медији имају кључну улогу заштитника јавности и због тога мешање у њихову слободу изражавања може бити оправдано само горућом друштвеном потребом када је то неоподно у демократском друштву, што овде није случај. Због тога тужилац неосновано у ревизији указује на погрешну примену материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153, 154. и 165. став 2. Закона о парничном поступку, имајући у виду његов исход.

На основу одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Трошкови ревизијског поступка на име ангажовања пуномоћника, адвоката, за састав одговора на ревизију и за судске таксе, туженима нису били потребни у смислу одредбе члана 154. Закона о парничном поступку.

На основу одредбе члана 165. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Председник већа – судија

Гордана Комненић, с.р.

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**